

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

65 / 2

- 2 0 2 4 -

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

65 / 2

Recenzovaný časopis
Ročník 65
Číslo 2

Peer-reviewed journal
Volume 65
Issue 2

Odpovědní redaktoři Editors-in-chief	Petr Škrdla, Šimon Ungerman
Výkonná redaktorka Managing editor	Martina Kudlíková
Redakční rada Editorial board	Jaroslav Bartík, Pavel Burgert, Eduard Droberjar, Gabriel Fusek, Orsolya Heinrich-Tamáška, Katarína Hladíková, Bibiána Hromadová, David Kalhous, Adrián Nemergut, David Parma, Rudolf Procházka, Renáta Přichystalová, Pavel Šlězár, Ivo Štefan, Marek Vlach
Technická redakce Technical editors	Hedvika Břínková, Jakub Knobloch
Editor přehledu výzkumů Editor of the overview of excavations	Středověk a novověk / Middle Ages and Modern Times – Šimon Ungerman
Jazyková redakce Language editor	Jitka Procházková, Mariana Nemergutová
Překlady Translation	David Gaul, Klára Matulová, Sean Mark Miller, Milan Rydvan
Korektury Proofreading	David Gaul, Sean Mark Miller
Sazba Typography	Milan Filip
Software Software	Adobe InDesign CC
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: https://www.arub.cz/prehled-vyzkumu
Tisk Print	CCB, spol. s r. o. Okružní 19 638 00 Brno Česká republika

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně / Published twice a year.

Vydáno v Brně, prosinec 2024 / Issued in Brno, December 2024.

Časopis je indexován v citační databázi SCOPUS, v databázi EBSCO a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS. Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
The journal is indexed in the SCOPUS citation database, EBSCO database, and in the list of ERIH PLUS scientific journals. The journal is listed on the List of non-impact peer-reviewed periodicals published in the Czech Republic.

Copyright © 2024 Czech Academy of Sciences, Institute of Archaeology, Brno, and the authors.

Obsah

Content

Editorial

Studie, Articles

Milan Salaš, Alena Nejedlá, Markéta Havlíková, Jiří Hošek, Matěj Kmošek, Šárka Msallamová, Libor Petr

- Vodní kovové depozitum doby popelnicových polí z Prosiměřic na Znojemsku: k otázkám vztahů depozit, sídel a vod**
An underwater metal hoard of the Urnfield Period from Prosiměřice in Znojmo District: On the issue of the relationships between hoards, settlements and waters 9

Ivan Čižmář, Hana Čižmářová

- Hradiště Černov: otázka využití lokality v mladší době laténské na základě detektorových prospekcií**
Hillfort Černov: The question of the use of the site in the Late La Tène period on the basis of metal detector surveys 33

Michael Lebsak, Jaroslav Kapusta

- Large-scale ironworking in Early Medieval proto-urban settlements: A case study from Mikulčice-Valy, Czech Republic**
Intenzivní zpracování železa v raně středověkých proto-urbánních sídlišťích: případová studie z lokality Mikulčice-Valy, Česká republika 51

Lumír Poláček, Šimon Ungerman, Šárka Krupičková, Luděk Galuška, Michal Płygawko, Martin Fořt, Lucie Valášková

- Velkomoravský luxusní („veligradský“) šperk: současný stav výzkumu**
Great Moravian luxury jewellery (“Veligrad jewellery”): The current state of research 77

Rudolf Procházka, Karel Slaviček, Kristýna Trnová, Dalibor Všianský

- Hrnčířské areály ve Starém Městě u Uherského Hradiště: úvod do problematiky místní keramické produkce ve vrcholném středověku**
Pottery areas in Staré Město near Uherské Hradiště: A contribution to knowledge of local ceramic production in the High Middle Ages 119

Michela Korbičková, Kateřina Těsnohlídková, Miriam Nývltová Fišáková, Stanislav Vohryzek, Miroslav Korbička

- Hrad Pyšolec: nálezy z odpadiště pod severním pilířem hradního jádra**
Castle Pyšolec: Finds from the dump under the northern pillar of the castle core 167

Středověk a novověk, Middle Ages and Modern Times

Bernartice (k. ú. Horní Heřmanice u Bernartic, okr. Jeseník)	205	Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	220
Bílá Lhota (okr. Olomouc)	205	Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	224
Blatec (okr. Olomouc)	206	Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	226
Bochoř (okr. Přerov)	206	Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	227
Bouzov (k. ú. Podolí u Bouzova, okr. Olomouc)	206	Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	228
Brno (k. ú. Dolní Heršpice, okr. Brno-město)	207	Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)	230
Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město)	207	Brumovice (okr. Břeclav)	231
Brno (k. ú. Husovice, okr. Brno-město)	208	Břest (okr. Kroměříž)	231
Brno (k. ú. Královo Pole, okr. Brno-město)	208	Čechy pod Kosířem (okr. Prostějov)	231
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	210	Dětkovice (k. ú. Dětkovice u Prostějova, okr. Prostějov)	232
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	210	Dlouhá Loučka (k. ú. Dolní Dlouhá Loučka, okr. Olomouc)	234
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	212	Drahanovice (k. ú. Střížov, okr. Olomouc)	234
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	213	Dubicko (okr. Šumperk)	235
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	214	Hajany (okr. Brno-venkov)	236
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	215	Hluk (okr. Uherské Hradiště)	237
Brno (k. ú. Řečkovice, okr. Brno-město)	216	Holešov (k. ú. Žopy, okr. Kroměříž)	238
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	217	Hostěnice (okr. Brno-venkov)	239
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	218	Hostěnice (okr. Brno-venkov)	239

Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, okr. Brno-venkov)	240
Hroznová Lhota (okr. Hodonín)	240
Ivančice (okr. Brno-venkov)	241
Kanice (okr. Brno-venkov)	241
Kroměříž (okr. Kroměříž)	242
Kroměříž (okr. Kroměříž)	242
Kroměříž (okr. Kroměříž)	243
Kroměříž (k. ú. Vážany u Kroměříže, okr. Kroměříž)	243
Křelov-Břuchotín (k. ú. Křelov, okr. Olomouc)	244
Křtiny (okr. Blansko)	244
Lednice (k. ú. Lednice na Moravě, okr. Břeclav)	244
Lešany (k. ú. Lešany u Prostějova, okr. Prostějov)	245
Litovel (okr. Olomouc)	247
Lysice (okr. Blansko)	249
Modřice (okr. Brno-venkov)	252
Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov)	253
Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov)	253
Moravský Krumlov (okr. Znojmo)	254
Moravský Písek (okr. Hodonín)	254
Moravský Žižkov (okr. Břeclav)	254
Nedvědice (k. ú. Pernštejn, okr. Brno-venkov)	255
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	256
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	257
Ořechov (okr. Brno-venkov)	258
Ořechov (okr. Brno-venkov)	258
Ořechov (okr. Brno-venkov)	259
Počenicetetědice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž)	259
Podivín (okr. Břeclav)	260
Pravčice (okr. Kroměříž)	260
Pravčice (okr. Kroměříž)	261
Protivanov (okr. Prostějov)	261
Příkazy (okr. Olomouc)	262
Rosice (k. ú. Rosice u Brna, okr. Brno-venkov)	263
Rozdrojovice (okr. Brno-venkov)	263
Skaštice (okr. Kroměříž)	263
Sokolnice (okr. Brno-venkov)	263
Staré Město (k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)	264
Syrovice (okr. Brno-venkov)	264
Šanov (k. ú. Šanov nad Jevišovkou, okr. Znojmo)	264
Šanov (k. ú. Šanov nad Jevišovkou, okr. Znojmo)	266
Tišnov (okr. Brno-venkov)	267
Uherský Ostroh (k. ú. Kvačice, okr. Uherské Hradiště)	268
Uhřice (k. ú. Uhřice u Kroměříže, okr. Kroměříž)	268
Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)	268
Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)	269
Vavřinec (k. ú. Suchdol v Moravském krasu, okr. Blansko)	269
Velatice (okr. Brno-venkov)	271
Velké Losiny (okr. Šumperk)	272
Vsetín (okr. Vsetín)	273
Vyškov (k. ú. Dědice u Vyškova, okr. Vyškov)	273
Vyškov (okr. Vyškov)	274
Zdounky (k. ú. Nětčice, okr. Kroměříž)	274
Znojmo (k. ú. Znojmo-město, okr. Znojmo)	275

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2023 – seznam autorů.	276
---	-----

Varia

Zdenka Filipová, Kristina Zannikos

Co nabídlo Archeologické léto 2024?

Highlights of Archaeological Summer 2024 278

Josef Jan Kovář

Osmdesátiny profesora Josefa Ungera

a odborný seminář k jeho poctě

Professor Josef Unger's 80th birthday and seminar

in his honour 281

Petr Pajdla, Peter Tkáč, Michael Kempf, Giacomo Bilotti,

Vít Kozák, Zuzana Kopáčová

Computational archaeology training school 'atRium'

Letní škola digitální archeologie „atRium“. 283

Katarína Hladíková, Juraj Kucharik

XIX. ročník medzinárodnej konferencie Archeológia

barbarov v SNM – Archeologickom múzeu v Bratislave

(9.-11. 10. 2024)

XIXth annual 'Archaeology of the Barbarians' international

conference at the SNM –Archaeological Museum

in Bratislava (9–11 October 2024) 286

Lumír Poláček, Jan Válek, Jana Maříková Kubková, Petr Kozlovcev,

Kristýna Kotková, Antonín Přichystal, Petr Baxa

Zpráva o pokračování projektu „Předrománská

architektura“ v letech 2023–2024

Pre-Romanesque architecture: Insights from

the 2023–2024 project phase 287

Tomáš Pavloň, David Spáčil

Osobní a materiálové fondy archivu Archeologického

ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

Personal and material archives of the Institute

of Archaeology of the Czech Academy of Sciences, Brno 290

Editorial

Vážené čtenářky a čtenáři,

dovolte nám v krátkosti představit druhé číslo časopisu *Přehled výzkumů* za rok 2024.

Recenzovaná část obsahuje celkem šest vědeckých – většinou relativně obsáhlých – studií, které jsou řazeny chronologicky. První studie, od autorského kolektivu pod vedením Milana Salaše, představuje depot kovových předmětů z pozdní doby bronzové v Prosiměřicích a zasazuje celý nález do kontextu soudobých depotů uložených ve vodním prostředí. Ivan a Hana Čižmářovi ve svém článku zúročili dlouhodobý detektorový průzkum hradiště Černov a prokázali, že tato významná časně laténská lokalita byla osídlena i v mladší době laténské. Studie Michaela Lebsaka a Jaroslava Kapusty se zabývá doklady intenzivního zpracování železa na velkomoravském hradišti v Mikulčicích a představuje významný příspěvek do diskuse o charakteru ekonomiky Velké Moravy. Ranému středověku je věnována i další studie, od kolektivu badatelů pod vedením Lumíra Poláčka, která shrnuje aktuální stav výzkumu velkomoravského luxusního šperku. Poslední dvě studie se týkají vrcholného středověku. Rudolf Procházka se svými spolupracovníky analyzuje hrnčířské pece ze Starého Města (okr. Uherského Hradiště) a podává podrobnou charakteristiku keramiky, která se v těchto pecích vyráběla. Michaela Korbičková a kolektiv zpracovali početný soubor kovových a keramických artefaktů ze zříceniny hradu Pyšolec.

Nerecenzovaná část aktuálního čísla zahrnuje tradiční *Přehled výzkumů* na Moravě a ve Slezsku za rok 2023, v němž najdete zprávy o archeologických aktivitách na lokalitách z období středověku a novověku, a dále rubriku *Varia*. Ta jako vždy obsahuje sdělení o konferencích, projektech i dalších akcích nejen v rámci moravské a české archeologie. Sekci otevírá text o hojně navštěvované a již takřka tradiční popularizační akci Archeologické léto, na kterou navazují ohlédnutí za odbornými setkáními. Zpráva o semináři konaném v prostorách Archeologického ústavu AV ČR v Brně (ARÚB) na počest 80. narozenin prof. Josefa Ungera přináší informace nejen o referátech, které zde byly předneseny, ale také stručný jubilatův medailonek. Na půdě ARÚB se konala i mezinárodní letní škola *atRium*, zaměřená na osvojení si pokročilých metod „počítačové archeologie“, jíž je věnován další příspěvek. „Konferenční blok“ uzavírá sdělení o bratislavském setkání *Archeológia barbarov*. Ve *Variích* naleznete také zprávu o projektu zabývajícím se v rámci Strategie AV21 výzkumem velkomoravské architektury a praktické informace o stavu zpracování osobních a materiálových fondů v Archivu ARÚB.

Děkujeme všem za čtenářskou přízeň i veškerou spolupráci a přejeme vám vše dobré do nového roku.

V Brně, 20. prosince 2024
Za redakci *Přehledu výzkumů*
Šimon Ungerman a Martina Kudlíková

Dear readers,

We are delighted to offer you a brief introduction to the second issue of our journal *Přehled výzkumů* for 2024.

The peer-reviewed section contains six research studies, most of which are relatively long and are arranged chronologically. The first study by a collective of authors headed by Milan Salaš presents a hoard of metal artefacts from the Late Bronze Age in Prosiměřice and places the entire find into the context of period hoards deposited in a water environment. In their article, Ivan and Hana Čižmář made use of the long-term metal-detector survey of the Černov hillfort and demonstrated that this important Early La Tène site was also settled in the Late La Tène period. The study by Michael Lebsak and Jaroslav Kapusta deals with evidence of intensive iron processing at the Great Moravian stronghold in Mikulčice and represents a significant contribution to the discussion on the character of the economy of Great Moravia. The Early Middle Ages is also addressed in the next study by a collective of researchers headed by Lumír Poláček summarising the current state of research of Great Moravian luxury jewellery. The final two studies concern the High Middle Ages. Rudolf Procházka and his colleagues analyse a pottery kiln from Staré Město (Uherské Hradiště District) and provide a detailed description of the pottery fired in this kiln. Michaela Korbičková and her collective processed a large assemblage of metal and ceramic artefacts from the ruins of Pyšolec Castle.

The unreviewed section of the current issue includes the traditional Overview of excavations in Moravia and Silesia in 2023, with reports on archaeological activities at medieval and modern sites, as well as the *Varia* column. As usual, this column reports on conferences, projects and other events in the archaeology of Moravia and Bohemia and further afield. The section begins with a report on the heavily attended and nearly traditional popular science event known as *Archaeological summer*, followed by a review of professional meetings. The report on the seminar held at the Institute of Archaeology of the Czech Academy of Sciences in Brno (ARÚB) in honour of the 80th birthday of Josef Unger provides information not only the papers presented at the event, but also a brief biography of Unger. Also held at ARÚB was the international summer school *atRium*, which is focused on advanced methods of computational archaeology, which the following article addresses. The ‘conference block’ concludes with a report on the meeting of *Archaeology of the Barbarians* in Bratislava. The *Varia* column also contains information on the project dealing with research of Great Moravian architecture within the framework of the AV21 Strategy and a practical summary of the state of processing of personal and material collections in the ARÚB Archive.

We thank everyone for being our readers and for your collaboration, and we wish you all the very best in the new year.

Brno, 20 December 2024
On behalf of the Editorial Board of *Přehled výzkumů*,
Šimon Ungerman and Martina Kudlíková

Studie, Articles

Milan Salaš, Alena Nejedlá, Markéta Havliková, Jiří Hošek, Matěj Kmošek, Šárka Msallamová, Libor Petr

Vodní kovové depozitum doby popelnicových polí z Prosiměřic na Znojemsku: k otázkám vztahů depozit, sídel a vod

An underwater metal hoard of the Urnfield Period from Prosiměřice in Znojmo District:
On the issue of the relationships between hoards, settlements and waters

Ivan Čižmář, Hana Čižmářová

Hradiště Černov: otázka využití lokality v mladší době laténské na základě detektorových prospekcií

Hillfort Černov: The question of the use of the site in the Late La Tène period on the basis
of metal detector surveys

Michael Lebsak, Jaroslav Kapusta

Large-scale ironworking in Early Medieval proto-urban settlements: A case study from Mikulčice-Valy, Czech Republic

Intenzivní zpracování železa v raně středověkých proto-urbánních sídlištích:
případová studie z lokality Mikulčice-Valy, Česká republika

Lumír Poláček, Šimon Ungermaň, Šárka Krupičková, Luděk Galuška, Michał Płygawko, Martin Fořt, Lucie Valášková

Velkomoravský luxusní („veligradský“) šperk: současný stav výzkumu

Great Moravian luxury jewellery („Veligrad jewellery“): The current state of research

Rudolf Procházka, Karel Slaviček, Kristýna Trnová, Dalibor Všíanský

Hrnčířské areály ve Starém Městě u Uherského Hradiště: úvod do problematiky místní keramické produkce ve vrcholném středověku

Pottery areas in Staré Město near Uherské Hradiště: A contribution to knowledge
of local ceramic production in the High Middle Ages

Michaela Korbičková, Kateřina Těsnohlídková, Miriam Nývltová Fišáková, Stanislav Vohryzek, Miroslav Korbička

Hrad Pyšolec: nálezy z odpadiště pod severním pilířem hradního jádra

Castle Pyšolec: Finds from the dump under the northern pillar of the castle core

